

34. Правові основи підприємницької діяльності / за ред. В. І. Шакуна, П. В. Мельника, В. М. Поповича. — К.: Правові джерела, 1997. — 780 с.
35. Об информации, информатизации и защите информации : Закон РФ от 20 февр. 1995 г. № 24-ФЗ // Собрание законодательства РФ. — 1995. — № 8. — Ст. 609.

Анотація

Сляднева Г. О. Співвідношення категорій інформації та комерційної таємниці. — Стаття.

У рамках даної статті зроблено кроки до розуміння значення таких категорій, як інформація та її співвідношення з комерційною таємницею. Під інформацією розуміються документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та павколишньому природному середовищі.

Пасамперед для з'ясування поняття комерційної таємниці слід визначити її родову належність, тобто співвіднести її з більш загальними категоріями, тим самим визначити місце комерційної таємниці серед правових категорій. Комерційній таємниці цілком властиві всі ознаки інформації, проте, разом з тим, їй притаманні специфічні ознаки, що відрізняють її від інших видів і різновидів інформації.

Ключові слова: комерційна таємниця, інформація, суб'єкт підприємництва, методи захисту, юридична відповідальність.

Summary

Slydneva H. O. The Correlation Between Categories of Information and Commercial Secret. — Article.

The actual thesis is devoted to the development of the proposals on economic legislation which regulates commercial secret of economic subjects in Ukraine.

The author defines a commercial secret as the commercially valuable confidential information, which is guarded by the economic subject and the access to which is limited with the purpose of the guarding of rights and legal interests of its owner from wrongful access to it, disclosure or usage. The bases of legal regulation of the commercial secret of economic subjects is generalized in the thesis. The concept of the right of economic subject to commercial secret is understood. The author justifies, that the legal regime of commercial secret should ensure a combination of the private interests of economic subjects and public interests, that causes of usage both private-law, and public regulation in this sphere. The methods of protection and guarding of the right to commercial secret are generalized. The kinds of the legal responsibility for violations of law to a commercial secret are determined. The recommendations on perfecting legal regulation of a commercial secret of economic subjects in Ukraine are suggested.

Keywords: commercial secret, information, economic subjects, methods of a protection, legal responsibility.

УДК 346.2:35.072.2

Д. В. Лічак

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Поняття державна підтримка суб'єктів господарювання є досить широким та містким. Воно включає в себе ряд складових, що є окремими правовими явищами. Але при цьому визначення поняття державної підтримки є дуже важливим, оскільки без розуміння його суті не можливо перейти до вивчення змісту окремих засобів державної підтримки.

Метою статті є комплексний аналіз сутності державної підтримки суб'єктів господарювання, визначення місця підтримки в системі інших засобів державного впливу на економіку країни, надання визначення державній підтримці із виокремленням її характерних ознак.

Проблеми, пов'язані з державною підтримкою суб'єктів господарювання, досліджувалися вченими здебільшого в рамках розгляду державного регулюючого впливу на господарські відносини у працях таких вчених, як О. А. Ашурков, А. Г. Бобкова, В. М. Гайворонський, В. В. Добровольська, О. П. Загнітко, Д. В. Задихайло, Г. Л. Знаменський, В. К. Мамутов, І. Р. Михасюк, А. А. Нечай, О. П. Подцерковний, Н. О. Саніахметова, В. С. Хахулін, О. О. Чувпило та ін.

Що ж стосується державної підтримки окремих сфер народного господарства, то можна назвати таких вчених, як З. С. Варналій, Л. Воротіна, В. В. Костецький, В. М. Селіванов, В. К. Черняка, В. І. Шакунін, але праці цих авторів мають здебільшого економічний та галузевий характер, спрямовані на розкриття питань державної підтримки малого підприємництва. Комплексного аналізу поняття державної підтримки суб'єктів господарювання не проводилося.

За сучасних умов у розвинутих країнах держава активно впливає на економічне зростання. Органи державної влади намагаються залежно від наявної економічної ситуації посилювати чи, навпаки, стримувати дію факторів, що впливають на динаміку його показників. Розглядаючи питання про вплив держави на економічні процеси та надання переваги тим чи іншим засобам впливу, слід зважати на те, що ступінь та напрями втручання держави визначаються якісними змінами в економіці. Виходячи з цього можуть бути виділені такі напрями державного впливу на суб'єктів господарювання:

- цілеспрямований і послідовний розвиток макроекономічних умов для підприємств всіх форм власності;
- протекціоністський підхід, який включає розробку і реалізацію цільових програм підтримки окремих груп суб'єктів господарювання.

Втіленням першого напрямку впливу держави на економіку країни можна впевнено назвати теорію Дж. М. Кейнса. До появи кейнсіанства макроекономічні проблеми трактувались у термінах «класичної школи», що формувала переважно доктрину вільної конкуренції.

Класична економічна теорія вважає найкращою економічною політикою таку, яка передбачає мінімально можливе втручання держави в економіку. Її засновниками і прибічниками були А. Сміт, Д. Рікардо, Дж. Мілль, Ф. Еджуорт, А. Маршалл, А. Пігу. Ця теорія також отримала назву економічного лібералізму.

Основи кейнсіанського напрямку економічної думки були закладені англійським економістом Дж. М. Кейнсом. Прибічники цього напрямку також є прибічниками ринкової економіки, однак роль держави та механізми її впливу на економічну процесі зовсім інші.

Так теорія Кейнса говорить про «провали ринку». Тобто незважаючи на всі плюси ринкової системи, вона не позбавлена недоліків і державне регулювання в таких випадках є необхідним. Подолання «провалів ринку» потребує ак-

тивного втручання держави, якій належить виконувати функцію «стабілізатора», ліквідуючи як економічну, так і соціальну нестійкість.

На основі загальної концепції кейнсіанці розробили конкретні форми і методи державної економічної політики. Ці теорії отримали назву антициклічне (кон'юнктурне) регулювання та теорія стимулювання економічного зростання. Суть першої теорії зводиться до необхідності впливу на інвестиції. В умовах економічного спаду пропонується стимулювати розширення інвестицій.

Концепція стимулювання економічного зростання зводиться до того, що з методів регулювання найважливіше значення відводиться державним витратам, розширення яких забезпечується в деякій мірі дефіцитним фінансуванням. Найважливіші напрями державних витрат — наукові дослідження, виробнича і соціальна інфраструктури [1, 71].

Незважаючи на численні позитивні риси кейнсіанства широке поле для критики цієї теорії з'явилося в умовах стагнації 70-х рр. ХХ ст. Виникли підстави для розвитку некейнсіанської макроекономіки (монетаризму, неокласичного напрямку).

Другий напрямок стратегії державного впливу на суб'єктів господарювання можна назвати мікрорегулюванням. Воно охоплює методи безпосереднього впливу на господарську діяльність державних і недержавних підприємств за рахунок зміни загальноринкових умов їх діяльності, створених державою.

Стосовно України можна говорити про те, що вона прийняла для себе другий напрямок державного регулювання. Зокрема, засоби сприяння розвитку суб'єктів господарювання здебільшого мають адресний, цільовий характер з акцентом на використання внутрішнього потенціалу суб'єкта господарювання.

Говорячи про державну підтримку, неможливо оминати увагою інші напрями державного впливу на суб'єктів господарювання, а саме: державне регулювання, державну допомогу суб'єктам господарювання, державне стимулювання економіки.

Чинне законодавство України, яке присвячено питанням державної підтримки суб'єктів господарювання, зокрема, ЗУ «Про державну підтримку малого підприємництва», ЗУ «Про державну підтримку суднобудівної промисловості України», ЗУ «Про державну підтримку будівельної діяльності» та ін., в тому числі Господарський кодекс України, не містять визначення поняття державної підтримки.

Крім того, в нормативно-правових актах спостерігається змішування понять «державна підтримка», «державне регулювання», «державна допомога», «державне стимулювання» та ін.

Так, поряд з терміном «державне регулювання» в літературі використовується термін «державне управління економікою». Але плюралізм та рівноправ'я різноманітних форм власності, на яких засновані підприємства і господарські організації як об'єкти управляючого впливу, приватизація великої кількості державного сектора економіки, поява конкуренції, вільного ринкового ціноутворення та розвиток підприємницької діяльності зумовлюють посту-

повий перехід від державного управління економікою до державного регулювання економіки [2, 51].

Що стосується визначення поняття «державне регулювання економіки», то багато вчених трактують його дуже широко. Так, вважається, що державне регулювання належить до будь-якого прояву державного втручання в ринкові процеси [3, 57].

Але більш доречним в цьому аспекті вважається думка, згідно з якою державне регулювання називається одним з напрямів державного впливу на розвиток економічних процесів поряд із плануванням організаційної діяльності, стимулюванням і контролем, державним моніторингом, державним протекціонізмом, правовій організації державного сектора економіки [4, 119].

Тобто сфера державного регулювання є більш вузькою і державне регулювання не повинно ототожнюватися з державним впливом на економіку. Державне регулювання економіки є одним з багатьох інструментів, за допомогою яких держава впливає на економіку.

В праці Н. О. Саниахметової державне регулювання економіки визначається як заснована на законодавстві одна з форм державного впливу на економіку шляхом встановлення та застосування державними органами правил, що націлені на корегування економічної діяльності фізичних і юридичних осіб, яке підтримується можливістю застосування правових санкцій при їх порушенні [4, 121]. Тобто можна говорити про вузький підхід автора до державного регулювання, як більшою мірою нормотворчої діяльності державних органів по встановленню правил поведінки на ринку. Також автором зазначається, що регулювання і відповідні йому організаційно-правові засоби знаходяться в системі державного впливу на економіку між методами безпосереднього державного контролю (наприклад, націоналізація галузі) та опосередкованими контрольними механізмами (наприклад, оподаткування і субсидії). Тобто бачимо, що автор розрізняє поняття державне регулювання і державна підтримка економіки, співвідносячи їх як рівні засоби державного впливу на економіку. Таку саму позицію можна проглянути, аналізуючи ЗУ «Про підприємництво», який на сьогоднішній день втратив чинність. Так, в Законі України «Про підприємництво» розрізнялося поняття «державна підтримка підприємництва» (ст. 14) і «державне регулювання підприємництва» (ст. 15). В цьому аспекті важливою характеристикою державного регулювання економіки на відміну від інших елементів державного впливу на неї слід вважати те, що воно здійснюється за допомогою застосування норм, що підтримуються юридичною відповідальністю. Інші інструменти державного впливу на економіку (в тому числі державна підтримка) спрямовані на зміни в діяльності суб'єктів шляхом застосування економічних стимулів або із застосуванням інших механізмів.

Але Господарський кодекс України (далі — ГК України) визначає державне регулювання у більш широкому значенні. Ст. 5 ГК України наголошує, що правовий господарський порядок в Україні формується на основі оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів. У ст. 12

ГК України встановлено, що основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є: державне замовлення, ліцензування, патентування і квотування, сертифікація і стандартизація, застосування нормативів та лімітів, регулювання цін і тарифів, надання інвестиційних, податкових та інших пільг, надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [5]. Отже, згідно з ГК України, що стосується співвідношення понять «державне регулювання» та «державна підтримка», можна говорити про те, що державне регулювання є більш широким терміном. Воно включає в себе державну підтримку як один із основних напрямів свого впливу на економіку країни. І така позиція законодавця вважається вірною.

Адже згідно з тлумачним словником з української мови «регулювати» означає впорядковувати що-небудь, керувати чимось, підкоряючи його відповідним правилам, певній системі [6, 1020]. І з впевненістю можна говорити, що підтримка суб'єктів господарювання є частиною єдиної системи державного регулювання економіки.

Ще одне важливе питання, на якому хотілось б зупинити увагу — це співвідношення термінів «допомога» і «підтримка».

Тлумачний словник визначає «допомогу» як сприяння, підтримку в чому-небудь. «Підтримка» визначається як те, що зберігає чию-небудь життєдіяльність, підкріплює, зміцнює кого-небудь [6, 785].

Законодавча згадка про підтримку є в ст. 16 ГК України, яка регламентує засоби державної підтримки суб'єктів господарювання, про «допомогу» йдеться в ст. 26 ГК України, де говориться про можливість обмеження конкуренції шляхом надання допомоги певним суб'єктам. Тобто бачимо, що законодавець розрізняє поняття «державна підтримка» і «державна допомога».

У рамках цього необхідно вказати на проект Закону України «Про державну допомогу» (дата реєстрації 30 квітня 2004 р.) в якому вказується, що державна підтримка суб'єктів господарювання не вважається державною допомогою, якщо така підтримка надається чи буде надаватися на рівноправних засадах усім суб'єктам господарювання, що діють на певному товарному ринку або у відповідній галузі [7, 25].

Отже можна зробити висновок, що підтримка суб'єктів господарювання більше відповідає природі ринкових відносин ніж державна допомога. Підтримка є тим механізмом, який стимулює суб'єктів господарювання до раціональної та економічно обґрунтованої господарської діяльності, спрямовує розвиток підприємства на основі конкуренції.

У нормативно-правових актах також вживається термін «стимулювання», наприклад, Закон України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» від 7 лютого 2002 р. У буквальному розумінні «стимул» означає те, що викликає зацікавленість у здійсненні чого-небудь; спонукальну причину здійснення чогось. В юридичній літературі стимулювання розглядають як сукупність чинників, які спонукають суб'єктів до належної діяльності. Аналіз практики використання законодавцем названих термінів у нормативно-правових актах дає підстави зробити висновок, що

термін «державне стимулювання» і «державна підтримка» співвідносяться як частина і ціле. Державна підтримка є більш широким терміном та може включати в себе декілька форм стимулювання суб'єктів господарювання.

Можна з впевненістю говорити про те, що державна підтримка є одним з основних напрямів державного впливу на економіку країни. Державна підтримка — головний чинник розвитку промисловості, одним з основних напрямів якої є правове регулювання [8, 53]. Особливо гостро питання державної підтримки стоїть для України, коли більшість суб'єктів господарювання потребують відповідного сприяння з боку держави. Але й зарубіжні країни широко застосовують механізми підтримки в різних галузях економіки. Так, державна підтримка сільського господарства та харчової промисловості відіграла основну роль у різкому збільшенні виробництва продовольства в країнах, які є в теперішній час найбільш великими експортерами — в США, Канаді, країнах ЄС [9, 132]. Те ж саме можна сказати і про роль державної підтримки в інших сферах економіки зарубіжних країн, зокрема у сфері малого підприємництва, підтримка якого в США вважається «державною ідеологією» [10, 49]. Саме тому вивчення сутності державної підтримки вважається необхідним. А відсутність законодавчого визначення поняття підтримки суб'єктів господарювання робить її менш ефективною.

В окремих наукових працях, присвячених проблемам державної підтримки, надаються визначення державної підтримки окремих галузей народного господарства з чітко визначеною галузевою специфікою.

Так, І. П. Сафонов у своїй праці вказує, що під державною підтримкою сільського господарства слід розуміти законодавчо закріплені економіко-фінансові, організаційні, правові механізми, завдяки яким аграрним товаровиробникам надається державою необхідна фінансова допомога в особі компетентних органів з метою стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції, розвитку аграрного ринку й забезпечення продовольчої безпеки населення [11, 5]. Недоліком цього визначення є те, що автором вказується тільки на надання фінансової допомоги, але ж державна підтримка включає і матеріально-технічну і організаційну підтримку.

І. М. Титарчук державну підтримку сільського господарства в умовах глобалізації економічних відносин визначає як комплекс законодавчо та організаційно визначених довгострокових бюджетних заходів, що об'єктивно необхідні для формування сприятливого конкурентного середовища розвитку галузі з метою гарантування продовольчої безпеки [12, 6], що також висвітлює суто фінансовий аспект державної підтримки.

Що стосується поняття державної підтримки малого та середнього бізнесу, то її Т. І. Галан пропонує визначати як систему інструментів прямого і непрямого впливу держави на розвиток малого та середнього бізнесу з метою створення сприятливих умов для нарощування його суб'єктами конкурентних переваг та подолання об'єктивних бар'єрів, що зумовлені їхнім розміром [13, 5]. У цьому визначенні робиться акцент саме на можливості суб'єкта малого підприємництва за допомогою державної підтримки бути конкурентоспромож-

ними на ринку, що дещо звужує його наукову цінність, особливо в сучасних економічних реаліях, коли Україна вступила до СОТ. Також державну підтримку малого підприємництва визначають, як комплекс заходів, спрямованих на розвиток підприємницької діяльності, що передбачає свідоме формування державними структурами фінансових, правових, інформаційних, економічних та організаційних умов становлення і розвитку малого підприємництва (Г. М. Колісник) [14, 5].

Ф. Шахмалов акцентує увагу на тому, що при визначенні сутності державної підтримки «мова повинна йти не про ресурси, які так чи інакше вкладаються у розвиток малого або середнього підприємництва або що залучаються для поточної господарської діяльності, а тільки про ресурси безкоштовні, а також пільгові у порівнянні із звичайним ринковим придбанням або авансованим у грошовій чи товарній формі (банківський або комерційний кредит)» [15, 88]. Але таке визначення звужує коло напрямів сприяння розвитку малому підприємству, які мають бути реалізовані за допомогою державної підтримки. Оскільки державна підтримка не тільки пов'язана з додатковими фінансовими видатками, а також включає визначення правових та економічних засад розвитку малого підприємництва, встановлення відповідних законодавчих прав та гарантій, необхідне усунення адміністративних бар'єрів, що перешкоджають розвитку малого підприємства.

Особливу увагу хотілось би зупинити на інфраструктурі підтримки суб'єктів господарювання. Так, З. С. Варналій зазначає, що інфраструктура підприємства — це сукупність державних та громадських інститутів (організацій, установ і об'єднань), які обслуговують інтереси суб'єктів підприємницької діяльності й забезпечують їхню господарську діяльність та сприяють підвищенню її ефективності [16, 178]. Інфраструктура державної підтримки повинна мати певні особливості порівняно з інфраструктурою економіки країни в цілому. Вона включає в себе, в першу чергу, систему органів державної влади, завданням яких є здійснення політики у сфері підтримки суб'єктів господарювання, в першу чергу шляхом правового регулювання, а також систему спеціалізованих організацій, які сприяють реалізації державної політики у сфері підтримки, а саме кредитні, страхові заклади, навчальні, консультаційні, інформаційні, обслуговуючі структури, бізнес-інкубатори, технологічні парки та ін. Діяльність інфраструктури державної підтримки суб'єктів господарювання спрямована на створення сприятливих умов для їх розвитку.

В юриспруденції, як і в будь-якій науці, «задача визначення (дефініції), як логічної операції над поняттям, полягає в розкритті змісту цих понять шляхом указівки на основні, істотні ознаки досліджуваного предмета, які відрізняють його від інших суспільних явищ і виокремлюють із числа правових» [17, 86].

Зі всього вищевикладеного можна виокремити такі ознаки державної підтримки суб'єктів господарювання:

1) це сукупність економічних (у вигляді надання фінансової та матеріально-технічної підтримки), організаційних (наприклад, у вигляді організації державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для

суб'єктів малого підприємництва) та правових (прийняття економічних програм розвитку та ін.) засобів підтримки;

2) підтримка здійснюється через певну інфраструктуру підтримки суб'єктів господарювання;

3) підтримка надається на різних етапах діяльності суб'єкта господарювання;

4) підтримка має універсальний характер, тобто надається суб'єктам господарювання у різних сферах економіки.

Отже, державна підтримка — це сукупність економічних, організаційних та правових механізмів, завдяки яким суб'єктам господарювання надається державою через інфраструктуру підтримки суб'єктів господарювання необхідне сприяння фінансового, організаційного, інформаційного та матеріально-технічного характеру з метою створення умов для формування і розвитку суб'єктів господарювання у різних галузях народного господарства.

Література

1. Государственное регулирование рыночной экономики : учебник / общ. ред. В. И. Кушлин. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — М. : Изд-во РАГС, 2003. — 832 с.
2. Хозяйственное право Украины : учебник / под ред. А. С. Васильева, О. П. Подцерковного. — 3-е изд., перераб. и доп. — Х. : Одиссей, 2008. — 488 с.
3. Бобров В. Я. Основы рыночной экономики / В. Я. Бобров. — К. : Либідь, 1995. — 320 с.
4. Салияхметова Н. А. Регулирование предпринимательской деятельности в Украине: организационно-правовые аспекты : монография / Н. А. Салияхметова ; Одес. гос. юрид. акад. — О., 1998. — 232 с.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19–20, 21–22. — Ст. 144.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. — 1440 с.
7. Законопроект «Про державну допомогу» // Юридичний журнал. — 2005. — № 3. — С. 25–34.
8. Письменна К. С. Господарсько-правове забезпечення стимулювання розвитку суднобудування та судноремонту : монографія / К. С. Письменна. — Х. : ФППП, 2009. — 184 с.
9. Эргешбаев У. Опыт государственного регулирования и поддержки сельского хозяйства за рубежом / У. Эргешбаев // Общество и экономика. — 2008. — № 8. — С. 132–150.
10. Варецька О. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в США / О. Варецька // Україна: аспекти праці : наук.-екон. та сусп.-політ. журн. — 2001. — № 4. — С. 47–49.
11. Сафонов І. П. Правова регламентація державної підтримки аграрних товаровиробників : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / І. П. Сафонов ; Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2007. — 18 с.
12. Титарчук І. М. Державна підтримка сільського господарства в умовах трансформації економіки АПК : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 08.07.02 / І. М. Титарчук ; Нац. аграр. ун-т. — К., 2006. — 24 с.
13. Галап П. І. Система державної підтримки малого та середнього бізнесу в розвинутих країнах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 08.05.01 / Н. І. Галап ; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. — К., 2006. — 20 с.
14. Колісник Г. М. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 08.00.03 / Г. М. Колісник ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Л., 2007. — 22 с.
15. Шахмалов Ф. Государственная поддержка малого предпринимательства / Ф. Шахмалов // Экономист. — 1995. — № 10. — С. 87–90.
16. Варпалій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варпалій. — 2-ге вид., випр. і допов. — К. : Знання, КОО, 2003. — 350 с.
17. Лавріненко О. В. Оціночні поняття у системі спеціального законодавства України про працю: їх зміст, значення й проблеми тлумачення у судовій практиці (Частина 1) / О. В. Лавріненко // Економіка, фінанси, право. — 2007. — № 5. — С. 35–39.

Анотація

Личак Д. В. Проблеми визначення поняття «державна підтримка суб'єктів господарювання». — Стаття.

Державна підтримка являє собою один з напрямів впливу держави на економіку країни. Державна підтримка реалізується державою у різних сферах пародного господарства. Державна підтримка здійснюється через інфраструктуру підтримки суб'єктів господарювання, яка включає органи державної влади та систему спеціалізованих організацій, таких як кредитні та страхові заклади, навчальні структури, бізнес-інкубатори і т.п. Аналіз всіх складових підтримки, а також аналіз співвідношення державної підтримки з іншими видами державного впливу на економіку країни дає можливість надати універсальне визначення державної підтримки суб'єктів господарювання.

Ключові слова: державна підтримка, суб'єкт господарювання, інфраструктура державної підтримки суб'єктів господарювання, державна допомога, державний вплив, державне регулювання.

Summary

Lichak D. V. The problem of determination of the notion «the state support of economic entities». — Article.

The state support of economic entities is one of the directions of the state influence on the county economy. The state support is realized by the state in the different branches of industry. The state support is carried through the infrastructure of economic entities support, which includes government bodies of power and a system of specialized bodies, such as credit and insurance groups, educational structures, business-incubators and so on. The analysis of all the composite parts of support, and correlation of the state support with other kinds of the state economic influence give the possibility to represent the universal definition of the state support of business entities.

Keywords: the state support, economic entity, infrastructure of economic entities support, the state help, the state influence, the state regulation.

УДК 342.534.2+340.11

О. В. Ткаля

ПРАВОВИЙ ІМУНІТЕТ ТА СУМІЖНІ ПРАВОВІ КАТЕГОРІЇ

Звернення до проблеми порівняльного аналізу правового імунітету з іншими правовими категоріями продиктовано таким. По-перше, забезпечення повноти дослідження правової природи категорії «імунітет» можливе виключно за умови розмежування з тими правовими категоріями, які характеризуються збіжними з правовими імунітетами ознаками, а тому мають суміжний стосовно останніх характер. За відсутності чіткого розмежування близьких за юридичною природою категорій у праві виникає плутанина, яка не тільки ускладнює реалізацію відповідних правових встановлень, але й вносить хаос у систему наукових поглядів, що значно зменшує ефективність правової науки. По-друге, право, являючи собою систему загальнообов'язкових правил поведінки, не допускає вільного використання термінів, які тільки частково відповідають певним ознакам, що створює ситуацію, за якою на законотворчому рівні категоріальний апарат правових імунітетів підміняється термінологічним змістом, який належить до інших правових реалій. Тобто при збереженні форми правового імунітету використовується зміст, який належить до іншої, суміжної форми правових виключень. По-третє, функціональна придатність правових імунітетів